

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย
2. วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการศึกษาวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษา ของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2545 ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 24 คน
 - 1.2 ครูผู้สอน จำนวน 177 คน
- รวม 201 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ได้ดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2545 รวม 145 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 23 คน ครูผู้สอน จำนวน 122 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการปฏิบัติงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา แล้วนำเสนอกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองคือ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือได้แก่ แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของลิเคิร์ท จำนวน 65 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.27 ถึง 0.77 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ การปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ตามแนวความคิดของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน ในแต่ละด้านตามกรอบแนวคิดทั้ง 4 ด้านตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ และให้คะแนนตามเกณฑ์
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย โดยใช้ค่าสถิติ t-test ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows วิเคราะห์ค่าทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน มีข้อค้นพบสรุปผลได้ดังนี้

1. การปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ตามแนวคิดของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา และด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

2. การปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ตามแนวคิดของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน รายด้านและรายข้อคือ

2.1 ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ โรงเรียนจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้แก่เด็กอายุ 3 – 5 ปี ได้ครบทุกคนจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาดสวยงาม และจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดให้มีห้องปฏิบัติการสอนดนตรีนาฏศิลป์ โดยมีสื่อเพียงพอสะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

ผู้บริหาร โรงเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาดสวยงาม ปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียนให้อยู่ในสภาพที่ดีอยู่เสมอ และจัดระบบการดูแลรักษาอาคารเรียนให้สะอาดสวยงาม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นคือ จัดห้องปฏิบัติการทางคอมพิวเตอร์พร้อมทั้งจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ โรงเรียนจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้แก่เด็กอายุ 3 – 5 ปี ได้ครบทุกคน

จัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาดสวยงาม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางมี 5 ข้อเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ จัดห้องปฏิบัติการทางภาษาพร้อมทั้งจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอนจัดให้มีโสตทัศนูปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนตามกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ และจัดห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์พร้อมทั้งจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ครู-อาจารย์มีจิตสำนึกรับผิดชอบมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างมีความสุข จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาบุคลิกภาพของครู-อาจารย์อย่างเหมาะสม และส่งเสริมให้ครู-อาจารย์บุคลากรปฏิบัติงานร่วมกันแบบประชาธิปไตย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดให้มีบุคลากรภายนอกผู้ทรงคุณวุฒิตามภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสอน

ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ส่งเสริมให้ครู-อาจารย์บุคลากรปฏิบัติงานร่วมกันแบบประชาธิปไตยครู-อาจารย์มีจิตสำนึกรับผิดชอบมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างมีความสุข และส่งเสริมให้บุคลากรได้รับความก้าวหน้ามั่นคงในอาชีพและมีขวัญและกำลังใจ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครู-อาจารย์นำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือครู-อาจารย์มีจิตสำนึกรับผิดชอบมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างมีความสุข จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาบุคลิกภาพของครู-อาจารย์ อย่างเหมาะสมและส่งเสริมให้บุคลากร ได้รับการศึกษาอบรมหรือพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดให้มีบุคลากรภายนอก ผู้ทรงคุณวุฒิตามภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสอน

2.3 ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน การปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนมากอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือจัดกิจกรรม การเรียนการสอน

เพื่อฝึกทักษะชีวิตให้นักเรียนรู้จักการป้องกันตนเอง ปราศจากสิ่งเสพติด จัดการเรียนการสอน โดยเน้นพื้นฐานภาษาไทย คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และจัดกิจกรรม การสอนลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่อยู่ในระดับต่ำสุด คือ จัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้รับคำตอบแทนจากการฝึกปฏิบัติหรือ ฝึกอาชีพขณะเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

ผู้บริหาร โรงเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะชีวิตให้นักเรียนรู้จักการป้องกันตนเองปราศจากสิ่งเสพติด จัดการเรียนการสอน โดยเน้นพื้นฐานภาษาไทย คณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อวิถีชีวิตแบบ ประชาธิปไตย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้รับคำตอบแทนจาก การฝึกปฏิบัติหรือฝึกอาชีพขณะเรียน

ครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ จัดการเรียน การสอน โดยเน้นพื้นฐานภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ จัด กิจกรรม การสอนลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับปานกลางมี 5 ข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียน การสอน โดยใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์และห้องสมุด จัด ให้มีการฝึกอาชีพพื้นฐานและใช้พื้นที่ภายใน โรงเรียน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรี นาฏศิลป์และศิลปะ

2.3 ด้านการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา การปฏิบัติตามแผนปฏิรูป การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัด หนองคาย ด้านการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

2.4 พบว่า ส่วนมากจะอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมาก ไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เรียนต่อในระดับ มัธยมศึกษาทุกคน จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและปฏิบัติตามแผนอย่างจริงจัง และ โรงเรียน สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมอื่นอันเป็นความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ส่วนข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนและชุมชนร่วมกันจัดตั้งองค์กรเพื่อหารายได้สนับสนุนกิจการของ โรงเรียนอยู่เสมอ อยู่ในระดับปานกลาง

ผู้บริหาร โรงเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ส่งเสริมให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา ทุกคนจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและปฏิบัติตามแผนอย่างจริงจัง และบริหาร โรงเรียนโดยใช้แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิรูป โรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนและชุมชนร่วมกันจัดตั้งองค์กรเพื่อหารายได้สนับสนุนกิจการของโรงเรียนอยู่เสมอ

ครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ส่งเสริมให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาทุกคนจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและปฏิบัติตามแผนอย่างจริงจัง และโรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมอื่นอันเป็นความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนและชุมชนร่วมกันจัดตั้งองค์กร เพื่อหารายได้สนับสนุนกิจการของโรงเรียนอยู่เสมอ

3. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ปี 2545 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทุกด้าน

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาการปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูประบบบริหาร การศึกษา การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุแทน ฐานะ (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า ระดับการปฏิบัติงานการปฏิรูปการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนั่น ใจโชติ (2542 : 82) พบว่า โดยรวมมีการปฏิรูปอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมฤทธิ์ การเพ็ง (2537 : บทคัดย่อ) พบว่า โรงเรียนทุกขนาดมีปัญหาการปฏิบัติงานทางด้านวิชาการ

ซึ่งเป็นงานหลักอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนงานด้านอื่นมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และไม่สอดคล้องกับ ธีระ ภูติ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ข้าราชการครูโดยรวมและจำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียนเห็นว่า มีการปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมและรายด้าน 2 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากความเจริญของเทคโนโลยี ซึ่งระบบการศึกษาที่ผ่านมาถือว่า ได้มีความเจริญก้าวหน้าพอสมควร การศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ตลอดจนปรับตัวให้ได้อย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะมาถึง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 ก : ความนำ) กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายปฏิรูปการศึกษา ทั้ง 4 ด้านให้หน่วยงานในสังกัด ใช้เป็นแนวทาง ในการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 1) นอกจากนั้นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และ โรงเรียน ได้จัดทำแผน และจัดทำธรรมนูญโรงเรียน เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทในการปฏิรูปการศึกษาให้ประสานสอดคล้องกันทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 ข : 75) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาและหน่วยงานเฉพาะกิจขึ้นในระดับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และให้ถือเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาทุกระดับ ต้องวางแผนดำเนินงาน ประสานงานส่งเสริมสนับสนุน ประเมินผล รายงานผล และติดตามความก้าวหน้าการปฏิรูปการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 32) มีการกำหนดกลยุทธ์การบริหารโรงเรียน เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดใช้เป็นแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา นอกจากนั้นหน่วยงานทุกระดับ ได้ประชาสัมพันธ์เชิงรุกและชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2539 ประกอบด้วย ประชาชนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปกครองนักเรียน และข้าราชการครู (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2538 : 15) และยังคงเป็นเพราะการปรับปรุงการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ในการเลือกสรร เปลี่ยนแปลง และเพิ่มเติมแนวทางการทำงาน ทั้งๆ ที่อยู่ภายใต้กระทรวงเดียวจนบางครั้งทำให้เกิดปัญหาในการจัดสรรทรัพยากร และการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์

สูงสุดจนไม่อาจสนองความต้องการทางการศึกษาอย่างแท้จริง ของคนในชาติได้อย่างเต็มที่ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 1) แต่ในการดำเนินการ ที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น เป็นการตอบสนองความต้องการทางการศึกษาของคนในสังคมให้ได้ โดยทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด ทางออกที่ดีที่สุดเพื่อสนองความต้องการดังกล่าว ก็คือการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนี้ ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โครงการปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นความพยายามที่จะแก้ไขปัญหา ที่หมักหมมมาเป็นเวลาช้านาน และปัญหาที่ยากต่อการแก้ไข โดยวิธีปกติ เช่น ปัญหาเรื่องคุณภาพการศึกษา ประสิทธิภาพในการจัดการ และความเสมอภาคในการจัดสรรทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน โรงเรียนและสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก อยู่ห่างไกลปัญหาดังกล่าวต้องการความจริงจังในการแก้ไขและความรวดเร็วฉับพลัน ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างเหมาะสมที่สุด (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : คำนำ) จึงทำให้ผู้บริหารมีข้อจำกัดในการดำเนินงาน

2. ผลการศึกษาการปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย มีประเด็นนำมาอภิปรายผล เป็นรายด้านคือ **มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**

2.1 ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา พบว่าการปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีระดับการปฏิบัติงานในระดับมาก 14 ข้อ ระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานสูงสุดคือ โรงเรียนจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้แก่เด็กอายุ 3-5 ปี ได้ครบทุกคน รองลงมาคือ จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาดสวยงาม ส่วนข้อเรื่อง จัดให้มีห้องปฏิบัติการสอนดนตรีนาฏศิลป์โดยมีสื่อเพียงพอสะดวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยณรงค์ แสงคำ (2541 : 89) พบว่า ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนั่น ใจโชติ (2542 : 82) พบว่า ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับ กาญจนา พลະไกร (2541 : บทคัดย่อ) ปรากฏดังนี้ ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการโรงเรียน พบว่า ทุกกลุ่มเห็นว่ามีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ในทุกๆ ด้าน ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่า มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดี 2 ข้อ การจัดบริเวณ

สถานศึกษาให้มีความสะอาด ร่มรื่น ปราศจากมลภาวะ และการจัดให้มีการดูแลรักษา พัฒนา บริเวณอาคารสถานที่ ให้คงสภาพการใช้งานได้ตลอดเวลา ส่วนผลการดำเนินงานอยู่ในระดับ เป็นที่น่าพอใจ 16 ข้ออยู่ในระดับเกือบน่าพอใจ 3 ข้อ และไม่สอดคล้องกับ สุเทศ ฐานะ (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า โดยรวมแล้วผู้บริหารเห็นว่า มีการปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียน การสอนอยู่ในระดับปานกลาง แต่สำหรับครูวิชาการ โรงเรียนเห็นว่า การดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

ที่ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้เพราะการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญ ในการรองรับการปฏิรูปการศึกษาด้านอื่นๆ รวมทั้งนโยบายที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด ไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2538 : 14) และการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาเป็น การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางกายภาพเกี่ยวกับอาคารสถานที่ โรงเรียนมีอิสระใน การดำเนินงาน สามารถคิดสร้างสรรค์งานได้อย่างเต็มที่ ไม่มีกฎระเบียบเป็นอุปสรรคต่อ การดำเนินงานมากนัก ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดสรรงบประมาณในการปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารเรียนอาคารประกอบให้เป็นปัจจุบัน ปรับปรุงและจัดซื้อครุภัณฑ์ห้อง ปฏิบัติการทางภาษาห้องวิทยาศาสตร์ และห้องคอมพิวเตอร์ โดยให้คณะกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการ บริจาคเงินวัสดุอุปกรณ์และแรงงาน จึงทำให้การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรมและเห็นผลชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ประเวศ ะสี (2539 : 7) ที่กล่าว เรื่องการปฏิรูปการศึกษาไทยว่า การปฏิรูปการศึกษาจะต้องกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ให้สามารถ ริเริ่มสร้างสรรค์การเรียนรู้เอง และการจัดการเองจะทำให้เกิดนวัตกรรมทางปัญญา

2.2 ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูป การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัด หนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีระดับการปฏิบัติงานใน ระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานสูงที่สุดคือ ครู - อาจารย์มีจิตสำนึก ความรับผิดชอบมุ่งมั่นและอุทิศตนในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง รองลงมาคือ จัดกิจกรรมเพื่อ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาบุคลิกภาพของครู - อาจารย์อย่างเหมาะสม ส่วนข้อ จัดให้มีบุคลากรภายนอก ผู้ทรงคุณวุฒิตามภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระ ภูติ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ด้านวิชาชีพครูและบุคลากร ทางการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ

สุเทน ฐานะ (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า การปฏิบัติงานตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาด้าน การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการปฏิรูป การศึกษานั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับต้องเป็น ผู้มีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในภาระหน้าที่ มีความรับผิดชอบ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในที่ ผ่านมาสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ได้ทุ่มเทงบประมาณใน การอบรมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องในทุกๆ ด้าน เมื่อพิจารณาเป็น รายชื่อ พบว่าครู – อาจารย์มีจิตสำนึกรับผิดชอบมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างมีความสุข การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาบุคลิกภาพของครู – อาจารย์ อย่างเหมาะสม สาเหตุที่ผลการศึกษาวิจัยเป็นเช่นนี้ เป็นเพราะว่าผู้บริหาร โรงเรียนและ ครูผู้สอนได้มองเห็นความสำคัญของการปฏิรูปในด้านวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาในระดับต่างๆ จะทำให้การศึกษามีคุณภาพได้นั้น ครูเป็น สิ่งสำคัญในการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพได้ ในปัจจุบันครูได้ตื่นตัวเป็นอย่างยิ่งใน การที่จะพัฒนาตนเองเพื่อเข้าสู่วิชาชีพครู โดยครูยึดตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ มุ่งเน้นให้ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาเป็น สำคัญ และผู้ที่ทำให้การจัดการศึกษาได้ดั่งนั้น ครูจะต้องพัฒนาปรับปรุงการสอนให้มุ่งสู่ การประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างแท้จริง การตั้งชมรมวิชาชีพหรือครูแกนนำ ครูต้นแบบ ครูเครือข่ายพัฒนาชีวิตครูเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองเข้าสู่วิชาชีพอย่างภาคภูมิใจ เช่น การขอ ปรับปรุงตำแหน่งอาจารย์ 3 ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนระดับ 8 ระดับ 9 เป็นต้น ไม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา พละ ไกร (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ด้านการปฏิรูปครู และบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่ามีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดี 4 ข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้บริหาร / ครู และบุคลากรในสถานศึกษามีบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่ เหมาะสม ส่วนผลการดำเนินงานอยู่ในระดับที่น่าพอใจ 10 ข้อ ไม่สอดคล้องกับ ชัยณรงค์ แสงคำ (2541 : บทคัดย่อ) พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากร ทางการศึกษา

ที่ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการศึกษาคือครู ครูเป็น ผู้มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาการทุกด้านของผู้เรียนซึ่งจะเติบโตเป็นกำลังสำคัญ ของชาติ ดังนั้นการพัฒนาครูจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะการปฏิรูปครูและบุคลากรทาง การศึกษาเป็นการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านทัศนคติและพฤติกรรมในสภาพเดิม และค่านิยมของ

การเป็นครูในอดีต การปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงได้ผลในระดับมาก และการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นการดำเนินงานที่เป็นนามธรรม ทั้งนี้เพราะคนเป็นทรัพยากรที่มีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึกนึกคิด จะต้องสร้างจิตสำนึก อุทิศการณ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน และต้องใช้ระยะเวลายาวนานพอสมควร จึงจะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นไปตามแนวปฏิรูปการศึกษาได้ ประกอบกับการดำเนินงานด้านบุคลากรมีกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องมาก โรงเรียนยังไม่มีอิสระ และความคล่องตัวในการดำเนินการมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ กมล ภูประเสริฐ (2538 : บทนำ) ที่กล่าวไว้ในเอกสารชุดพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ที่แท้จริงตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาว่า การที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูนั้น เงื่อนไขที่สำคัญคือ เงื่อนไขทางความคิด และจิตใจของครู จะต้องทำให้ครูมีความศรัทธาในวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ ตลอดจนทำให้การพัฒนาทันต่อการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 5)

2.3 ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน พบว่า การปฏิบัติตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 17 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตามสูงสุดคือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะชีวิตให้นักเรียนรู้จักการป้องกันตนเองปราศจากสิ่งเสพติด และจัดการเรียนการสอน โดยเน้นพื้นฐานภาษาไทย คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ รองลงมาคือ จัดกิจกรรมการสอนลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ส่วนข้อจัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้รับคำตอบแทนจากการฝึกปฏิบัติหรือฝึกอาชีพ ขณะเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ชัยณรงค์ แสงคำ (2541 : 89) พบว่า ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนั่น ใจโชติ (2542 : 82) พบว่าด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับ กาญจนา พละไกร (2541 : บทคัดย่อ) พบว่า ด้านปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่า มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดี 5 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา (มปภ.) คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษพื้นฐาน วิทยาศาสตร์ ส่วนผลการดำเนินงานอยู่ในระดับเป็นที่น่าสนใจ 8 ข้อ และไม่สอดคล้องกับ ธีระ ภูดี (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า มีการปฏิบัติตาม

แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมและรายด้าน 2 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ
ปานกลาง คือ ด้านกระบวนการเรียนการสอนและด้านหลักสูตร

ที่ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้เพราะ โดยหลักของการปฏิรูปคือการระดมสรรพกำลัง
ต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้อง
กับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความสำเร็จของการปฏิรูปคือ การเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน ในห้องเรียน การให้ความสำคัญกับผู้เรียน
การใช้สื่อและนวัตกรรมต่างๆ อย่างคุ้มค่า จึงถือว่าการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียน
การสอน เป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามจุดมุ่งหมายของการปฏิรูป
การศึกษาหน่วยงานของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับจึงมุ่งที่จะหาแนวทางและวิธีการที่จะส่งเสริม
สนับสนุนให้โรงเรียนจัดการศึกษาได้อย่างสร้างสรรค์ มีอิสระ และเหมาะสมสอดคล้องตาม
ความต้องการของท้องถิ่น และจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยโรงเรียน
สามารถจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้
(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539 ก: 54) นอกจากนั้นสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำเอกสารชุดพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อ
การเรียนรู้ที่แท้จริงตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นคู่มือในการจัดการเรียน
การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
2539 ข : 10-48) มีการวัดและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง โดยเน้นพฤติกรรมกระบวนการ
และผลงานของนักเรียนเป็นการวัดและประเมินผลที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้น
นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดรูปแบบการดำเนินการมาให้เรียบร้อย
แล้ว จึงทำให้มีความสะดวกในการปฏิบัติงาน

2.4 ด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา พบว่า การปฏิบัติงานตาม
แนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด
จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีระดับ
การปฏิบัติงานในระดับมาก 13 ข้อ ระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานสูงสุด คือ
ส่งเสริมให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาทุกคนรองลงมา
คือ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และปฏิบัติตามแผนอย่างจริงจัง ส่วนข้อ โรงเรียนและชุมชน
ร่วมกันจัดตั้งองค์กรเพื่อหารายได้สนับสนุนกิจการของ โรงเรียนอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยณรงค์ แสงคำ (2541 : 89) พบว่า ด้านการปฏิรูประบบ
 การบริหารการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนั่น ใจโชติ
 (2542 : 82) พบว่า การปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้อง
 กับกาญจนา พละไกร (2541 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
 ทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเห็นว่า
 มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดีเพียงข้อเดียว คือ การที่สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักใน
 การจัดการทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา ส่วนมีผลการดำเนินงาน
 อยู่ในระดับเป็นที่น่าพอใจมี 8 ข้อ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยณรงค์ แสงคำ (2541 : 89)
 พบว่า การปฏิบัติตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
 การประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ใน โรงเรียนขนาดที่ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ใน
 ระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นคือ ด้านการปฏิรูประบบบริหาร
 การศึกษา

ที่ผลการศึกษาปรากฏเช่นนี้เพราะกระทรวงศึกษาธิการกำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญใน
 การปฏิรูปการศึกษา โดยการกระจายอำนาจทางการศึกษาไปให้กรม จังหวัดและสถานศึกษา
 โดยเฉพาะในระดับโรงเรียนและมีการให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จึงเป็น
 เรื่องที่ท้าทายสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ทั้งนี้โรงเรียนได้พัฒนาระบบการบริหารและใช้แผน
 เป็นคู่มือในการบริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการ
 การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 1-26) องค์กรท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัด
 การศึกษาอย่างครบวงจรนับตั้งแต่การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการการวางแผน
 ดำเนินการตามแผนและการประเมินผล มีการใช้แผนยุทธศาสตร์ในการบริหารโรงเรียน โดย
 จัดทำธรรมนูญโรงเรียนเป็นแผนแม่บทในการจัดการศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
 ให้สอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับและความต้องการของ
 ท้องถิ่น มีการนำคอมพิวเตอร์ใช้ในการบริหารและการจัดการศึกษา นอกจากนั้นสำนักงาน
 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ปรับปรุงกฎระเบียบและ การกระจายอำนาจหรือ
 มอบอำนาจให้หน่วยงานในสังกัดทุกระดับ โดยเฉพาะระดับโรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติให้มี
 ความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ อาคารสถานที่ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน
 ธุรการ/การเงิน และความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้โรงเรียนสามารถระดมทรัพยากรจาก
 ท้องถิ่นเข้าร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา จึงถือว่ายากที่จะทำให้สมบูรณ์ที่สุดได้

3. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ระหว่างกลุ่มตัวอย่างตามตำแหน่งหน้าที่ผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน ปี 2545 โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัย ของ ปรีชาญ เวชกามา (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่างคือ ข้าราชการครูฝ่ายบริหาร และข้าราชการครูฝ่ายปฏิบัติการสอน ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครู ฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการสอนมีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาในแต่ละงานพบว่า งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน และงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน มีระดับปัญหาใน การปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนงานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองทิพย์ สิงห์หลง (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า ข้าราชการครูที่มี สถานภาพตำแหน่งต่างกันมีการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์การบริหารงานตามแนวทางปฏิรูป การศึกษาโดยรวม และเป็นรายด้าน 8 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้าน 7 ด้าน มากกว่าครูที่เป็นกรรมการ โรงเรียน และครูที่เป็นกรรมการ โรงเรียน มีการปฏิบัติงานด้านทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบันมากกว่า ผู้บริหาร สอดคล้องกับความคิดเห็นของสงบ ลักษณะ (2545 : <http://www.moc.go.th/main2/article-center.htm>) ที่ได้กล่าวว่า ความสำเร็จในการบรรลุจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาจะขึ้นกับ ความสำเร็จในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติในองค์ประกอบต่างๆ และหัวใจของ การปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาคือ “คน” คนที่เป็นครู อาจารย์ คนที่เป็นผู้บริหาร การศึกษา และสอดคล้องกับ เพชร แก้วดวงดี (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า หัวหน้าสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอที่มีสถานภาพตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีปัญหาการวางแผนตามแนว นโยบายปฏิรูปการศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่ สอดคล้องกับ ธีระ ภูติ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียน

เห็นว่า มีการปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมบรูณ์ กนกหงษ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า บุคลากรในชุมชนที่มีสถานภาพต่างกันเห็นว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ($p < .05$) ไม่สอดคล้องกับ ประชุม พันธุ์พงศ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่องการปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนครู อาจารย์และคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าทั้งผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ได้ปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาและมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนเห็นถึงความแตกต่างในบทบาทหน้าที่ของคนในการปฏิรูปการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

3.1 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ระหว่างกลุ่มตัวอย่างตามตำแหน่งหน้าที่ผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน ปี 2545 ด้านการปฏิรูป โรงเรียนและสถานศึกษาพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชาญ เวชกามา (2536 : บทคัดย่อ) พบว่า ข้าราชการครูฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการสอนมีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนงานอาคารสถานที่ที่มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของทองทิพย์ สิงห์หลง (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า ข้าราชการครูที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์การบริหารงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาเป็นรายด้าน 8 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยผู้บริหารมีการปฏิบัติงานรายด้าน 7 ด้านมากกว่าครูที่เป็นกรรมการ โรงเรียน และครูที่เป็นกรรมการ โรงเรียนมีการปฏิบัติงานด้านทำ โรงเรียนให้เป็นปัจจุบันมากกว่าผู้บริหาร ไม่สอดคล้องกับธีระ ภูดี (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า

ผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียน เห็นว่า มีการปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงาน การปฏิรูปการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมุกดาหาร รายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับพงษ์เพชร ทิพย์วงศ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการปฏิรูปการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่า บุคลากรใน โรงเรียน ประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน เห็นว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่มีการปฏิบัติตามกระบวนการปฏิรูป การศึกษา ขั้นตอนการสร้างแผนปรับปรุง โรงเรียน ขั้นตอนการประเมินและปรับปรุงให้เป็น แผนต่อเนื่อง ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าครูและบุคลากรใน โรงเรียนประถม ศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการปฏิรูปการศึกษาด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาเป็นไปใน ทางเดียวกัน มีความเห็นชอบต่อแนวปฏิรูปการศึกษา แต่โดยหน้าที่และความรับผิดชอบแล้ว ผู้บริหารและครูผู้สอนมีบทบาทในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้รับ นโยบายมาปฏิบัติจะต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกลประสานงานควบคุม กำกับ ติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานส่วนครูผู้สอนเป็นผู้รับ ไปปฏิบัติตามแนวทางที่ผู้บริหารกำหนด ดังนั้นการปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาจึงแตกต่างกัน

3.2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูป

การศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคาย ระหว่างกลุ่มตัวอย่างตามตำแหน่งหน้าที่ผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน ปี 2545 ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชาญ เวชกามา (2536 : บทคัดย่อ) พบว่า ข้าราชการครูฝ่ายบริหาร และฝ่ายปฏิบัติการสอนมีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานในแต่ละงานพบว่า งานบุคลากร มี ระดับปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ ทองทิพย์ สิงห์หลง (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า ข้าราชการครูที่มีสถานภาพ ตำแหน่งต่างกันมีการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์การบริหารงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาเป็น รายด้าน 8 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีการปฏิบัติงาน ด้านส่งเสริมบุคลากรให้ทำงานเต็มศักยภาพ มากกว่าครูที่เป็นกรรมการ โรงเรียน สอดคล้องกับ วินัย คอนโคตรจันทร์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความต้องการพัฒนามูลนิธิในโรงเรียน ปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานี พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการพัฒนามูลนิธิใน โรงเรียนปฏิรูปการศึกษา ที่สอนใน

ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการไปศึกษาต่อ ครูมัธยมศึกษามีความต้องการใน
 การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษามากกว่าครูระดับก่อนประถมศึกษา อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับธีระ ภูติ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหาร
 โรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนเห็นว่า มีการปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานการปฏิรูป
 การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร ด้าน
 วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับ พงษ์เพชร ทิพย์วงศ์
 (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน เห็นว่า โรงเรียน
 ประถมศึกษามีการปฏิบัติตามกระบวนการปฏิรูปการศึกษา ขั้นตอนการจัดตั้งกรรมการ
 โรงเรียนไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าครูและบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษามี
 เจตคติที่ดีต่อการปฏิรูปการศึกษาด้าน การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นไปในทาง
 เดียวกัน มีความเห็นชอบต่อแนวปฏิรูปการศึกษาแต่โดยหน้าที่และความรับผิดชอบแล้ว
 ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางแนวปฏิบัติและมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ส่วนครูผู้สอนมีบทบาท
 ในการปฏิบัติงานตามทิศทางที่กำหนด

3.3 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น ต่อการปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูป

การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด
 จังหวัดหนองคาย ระหว่างกลุ่มตัวอย่างตามตำแหน่งหน้าที่ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน
 ปี 2545 ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและ
 ครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน
 การวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชาญ เวชกามา (2536 : บทคัดย่อ) พบว่า ข้าราชการครู
 ฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการสอนมีระดับปัญหาในการปฏิบัติงาน ในแต่ละงาน พบว่างานวิชาการ
 มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ
 งานวิจัยของทองทิพย์ สิงห์หลง (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า ข้าราชการครูที่มีสถานภาพตำแหน่ง
 ต่างกันมีการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์การบริหารงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาเป็นรายด้าน 8
 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยผู้บริหารมีการปฏิบัติงานด้านจัด
 การเรียนการสอนโดยมุ่งพัฒนานักเรียนให้เกิดผลถาวร ด้านจัดและใช้ห้องปฏิบัติการ ให้เกิด
 ประโยชน์สูงสุด มากกว่าครูที่เป็นกรรมการ โรงเรียน สอดคล้องกับอนุชา พรหมดา (2542 :
 บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
 พ.ศ.2439 – 2550 ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน
 ปฏิรูปการศึกษาที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารและครูผู้สอน
 ในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาที่ไม่อยู่ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาไม่สอดคล้องกับ
 ธีระ ภูติ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียน เห็นว่า มี
 การปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร ด้านหลักสูตรและด้านกระบวนการเรียนการสอน
 ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับประชุม พันธุ์พงศ์ (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน
 ครู -อาจารย์และคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตาม
 นโยบายการปฏิรูปการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับ พงษ์เพชร ทิพย์วงศ์ (2544 :
 บทคัดย่อ) พบว่า นุศลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน เห็นว่า โรงเรียนประถม
 ศึกษามีการปฏิบัติตามกระบวนการปฏิรูปการศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนและ ทำให้เกิด
 ผลจริงไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าครูและนุศลากรในโรงเรียนประถมศึกษามี
 เจตคติที่ดีต่อการปฏิรูปการศึกษาด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเป็น
 ไปในทางเดียวกัน มีความเห็นชอบต่อแนวปฏิรูปการศึกษา แต่โดยหน้าที่และความรับผิดชอบ
 แล้ว ผู้บริหารและครูผู้สอนมีบทบาท ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน

3.4 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูป

การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด
 จังหวัดหนองคาย ระหว่างกลุ่มตัวอย่างตามตำแหน่งหน้าที่ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน
 ปี 2545 ด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน มี
 ความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
 สอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชาญ เวชกามา (2536 : บทคัดย่อ) พบว่า ข้าราชการครูฝ่ายบริหาร
 และฝ่ายปฏิบัติการสอนมีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานในแต่ละงานพบว่า งานนุศลากร
 งานกิจการนักเรียน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีระดับปัญหาใน
 การปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนงานธุรการและการเงิน
 งานอาคารสถานที่ที่มีระดับปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่ง
 สอดคล้องกับงานวิจัยของทองทิพย์ สิงห์หลง (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า ข้าราชการครูที่มี
 สถานภาพตำแหน่งต่างกันมีการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์การบริหารงานตามแนวทางปฏิรูป
 การศึกษาเป็นรายด้าน 8 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมี
 การปฏิบัติงาน ด้านใช้แผนยุทธศาสตร์ในการบริหาร โรงเรียนด้านพัฒนาโรงเรียนให้ได้

มาตรฐานมากกว่าครู ที่เป็นกรรมการ โรงเรียน ไม่สอดคล้องกับธีระ ภูติ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียนเห็นว่าการปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงาน การปฏิรูปการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมุกดาหาร ด้านระบบบริหารและการจัดการไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับ พงษ์เพชร ทิพย์วงศ์ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน เห็นว่า โรงเรียนประถมศึกษามีการปฏิบัติตามกระบวนการปฏิรูปการศึกษา ขั้นตอนการประเมิน ความต้องการในการพัฒนา และขั้นตอนการรายงานความก้าวหน้าต่อประชาชน ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าครูและบุคลากรใน โรงเรียนประถมศึกษาที่มีเจตคติที่ดีต่อการปฏิรูป การศึกษาด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษาเป็นไปในทางเดียวกัน มีความเห็นชอบ ต่อแนวปฏิรูปการศึกษา แต่โดยหน้าที่และความรับผิดชอบแล้วผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้รับ นโยบายมาปฏิบัติจะต้องประสานงาน ควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ส่วนครูผู้สอนเป็นผู้รับ ไปปฏิบัติตามแนวทางที่ผู้บริหารกำหนด ดังนั้นการปฏิบัติงานตามแนว ปฏิรูปการศึกษาจึงแตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ข้อเสนอแนะ Rajabhat Mahasarakham University

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากคาด จังหวัดหนองคายอยู่ในระดับมากทุกด้าน สำหรับด้านที่ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นตรงกันและมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น คือ ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และด้านการปฏิรูปโรงเรียนและ สถานศึกษา ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติงานมากกว่าด้านอื่นคือ ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทาง การศึกษา จึงเห็นสมควรดำเนินการดังนี้

1.1 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอปากคาด กิ่งอำเภอหรืออำเภออื่นควรส่งเสริมสนับสนุน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ให้ หน่วยงานทุกระดับ โดยเฉพาะผู้บริหารและบุคลากรใน โรงเรียนได้ปฏิบัติตามนโยบายปฏิรูป การศึกษามากยิ่งขึ้น เพื่อให้ระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน และมุ่งสู่ ความเป็นเลิศทางการศึกษาในปี พ.ศ. 2550 เน้นเป็นพิเศษด้านการปฏิรูปหลักสูตรและ กระบวนการเรียนการสอน และด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาโดยกระทรวง ศึกษาธิการจะต้องถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องผลักดันทางการเมืองให้มีการปฏิรูปการศึกษา

อย่างต่อเนื่อง และมุ่งขจัดเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่โรงเรียนและสถานศึกษามีข้อเสนอแนะในการปฏิรูปการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ดังนี้

1.1.1 ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา จำเป็นต้องเน้นเป็นพิเศษโดยจัดสรรงบประมาณ ลักษณะเงินอุดหนุนให้เพียงพอเพื่อใช้ในการปรับปรุงซ่อมแซม หรือจัดหาอาคารเรียน อาคารประกอบบริเวณสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ตามความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่น จัดทำเกณฑ์มาตรฐานการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ด้าน จัดการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี ภายใน พ.ศ. 2546

1.1.2 ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยพัฒนาผู้บริหารการศึกษาทุกระดับให้มีความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการ มีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่มีผลงานดีเด่น พัฒนาคู่มือสอนให้เชี่ยวชาญในการสอน โดยให้การสนับสนุนส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน พัฒนาคู่มือและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้มีอุดมการณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีวิสัยทัศน์และศรัทธาในวิชาชีพ เช่น การเข้าอบรมสัมมนาทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้

1.1.3 ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ควรจะเน้นเป็นพิเศษ โดยให้ความสำคัญระหว่างหลักสูตรสากล หลักสูตรระดับชาติ และหลักสูตรระดับท้องถิ่น จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กำหนดหลักสูตรแต่ละระดับให้ยืดหยุ่น ตามความรู้ความสามารถของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างเต็มตามศักยภาพ นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน นำวิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงมาใช้ในการจัดการศึกษาทุกระดับอย่างต่อเนื่อง

1.1.4 ด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา โดยส่งเสริมการจัดการศึกษาเป็นแบบ “ไตรภาคี” โดยความร่วมมือระหว่างครอบครัว โรงเรียน และชุมชน และกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน จัดโครงสร้างองค์กรทางการศึกษาให้มีเอกภาพ โดยให้หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาทุกระดับ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กร เพียงองค์กรเดียว ให้ท้องถิ่นที่เป็นนิติบุคคลจัดการศึกษาของตนเองได้ นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ ให้โรงเรียนมีอิสระทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และจัดเพิ่มเติมจากความก้าวหน้า จากผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพ โรงเรียนประถมศึกษา

1.2 โรงเรียนต้องมีการประเมินตนเอง เพื่อหาจุดเด่น จุดด้อย และปรับปรุงพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ โรงเรียนปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.3 จัดให้มีองค์กรปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรอิสระทำหน้าที่ประเมินมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาและประกาศผลการประเมินให้ทราบ โดยทั่วไป พร้อมทั้งมาตรการเชิงบวกและเชิงลบ

1.4 จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนส่วนมากมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้รับคำตอบแทนจากการฝึกปฏิบัติหรือฝึกอาชีพขณะเรียน ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดควรได้เร่งรัดหาทางแก้ปัญหา โดยการจัดสรรงบประมาณในการอุดหนุนและส่งเสริมการฝึกอาชีพขณะเรียนของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัย การปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อจะได้พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

2.2 ควรทำการวิจัย การปฏิบัติงานตามแนวปฏิรูปการศึกษา ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในระดับเขตการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ